

גליק, הירש (הירשקה; 1922-1944)

(Hirsh Glik). משורר ופרטיזן. ג' נולד בוילנה, בן 15 החל לעבוד לפרנסתו, היה חניך ה'שומר הצעיר', וכבר ב-1935, בהיותו בן 13, כתב שירים בעברית. אחר-כך כתב בעיקר בידיש, ולפני פרוץ מלחמת-העולם השנייה היה הבולט בקבוצת הסופרים הצעירים שנקראה על-שם כתב-העת הספרותי 'יונגוואלד'. מ-1940 פרסם את שיריו גם ב'ווילנער עמעס' וב'די נייע בלעטער' שהופיע בקובנה. לפי עדות קרובו, הממשל פרץ מיראנסקי, כתב ג' עד פסח 1941 לפחות שני כרכי שירה שהראה בכתובים.

עם כיבוש וילנה בידי הגרמנים בסוף יוני 1941 היו ג' ואביו בין היהודים שנחטפו והובאו למחנות עבודה לכריית כבול בביאלו-ואקה (Biala-Waka) וברשה (Rzesza). גם שם הרבה ג' לכתוב, ואגודת הסופרים והאומנים בוילנה העניקה לו פרס על מחזהו העוסק בחיי היהודים בבורות הכבול. שירו 'וארפליד' ('שיר הכבול') שחיבר ב-1942 פורסם לראשונה ב-1953 ב'די גאלדענע קייט' מס' 15.

בראשית 1943, עם חיסול המחנה בביאלו-ואקה, הועבר ג' לגטו וילנה. שם הצטרף ל'אירגון הפרטיזנים המאחד' (פ.פ.או.), וכן המשיך לכתוב. בראשית 1943 כתב ג' בגטו את הבלדה המקברית 'די באלאדע פון ברוינעם טעאטער', ובה תיאר את ייסורי האימים של יהודים בכלא לוקישקו (Lukishko), לפני שילוחם למוות בפונאר.

ב-1 בספטמבר 1943 נלכדה יחידתו בפ.פ.או., והוא נשלח למחנות באסטוניה, תחילה למחנה נרוה ואחר-כך למחנה גולדפילץ (Goldfilz). בקיץ 1944 ברח ג' מן המחנה ועמו שמונה מחבריו ב'אירגון הפרטיזנים המאחד', אך כולם נהרגו בידי הגרמנים.

על-פי עדויות כתב ג' גם במחנות הללו, וגם קרא לפני חבריו. בין השאר כתב פואמה גדולה, 'אין גיהנום ביי לענינגראד', שיר סרקסטי על מפקד מחנה נרוה 'דער פייף פון מאטאציקל', וכן שירים על וילנה ועל המלינות (מקומות מסתור) בגטו. כול היצירות הללו אבדו.

שירי ג' מצטיינים במוסיקליות, ובשירים שחיבר בימי השואה נטה ג' לחבר שירים לזמרה, במיוחד לאותם שמגמתם לעודד את רוח היהודים, לפאר את מעללי הפרטיזנים היהודים ולעורר אמונה ותקווה לעתיד.

אם פרסומו קנה לו ג' ב'שיר הפרטיזנים': 'זאג נישט קיינמאל אז דו גייסט דעם לעצטן וועג', שאותו חיבר ב-1943, בהיותו בגטו וילנה. ג' חיבר את השיר על-פי המנגינה של המלחינים היהודים-הסובייטים, האחים דימיטרי ודניאל פוקראס, שחיברו לשירו של המשורר הרוסי א. סורקוב המתחיל במילים: 'לא ענני גשם הם, אלא ענני סער'. כבר בשנת חיבורו הפך השיר 'זאג נישט קיינמאל' להימנון הפרטיזנים, הושר במקומות רבים שבשלטון הנאצים, ואחרי המלחמה תורגם ללשונות רבות ונפוץ בכול רחבי העולם היהודי. תרגומו העברי של השיר,

בידי א' שלונסקי, נדפס לראשונה ביומון 'המשמר', 1945, ואחרי-כן, במאי 1946, ב'ניצוץ',
שנה ו, גיליון 15 (60) עמ' 11.